

КОЛАРЧЕВ НАРОДНИ УНИВЕРЗИТЕТ

Принципи савремене архитектуре

Предавање г. Милана Злоковића, професора Универзитета

Синоћ је г. Милан Злоковић, доцент Универзитета, одржао у великој сали интересантно предавање о принципима савремене архитектуре са пројекцијама.

Говорећи о великом прогресу целокупне технике, предавач је још у почетку истакао да се и кристализовала нова идеологија о преуређењу социјалних односа као антитеза претераном господарењу капитала.

Одлике које карактеришу савремену архитектуру, нису само последица нових конструктивних могућности и наглог развитка специјалних техничких производа, већ свакако и израз тих нових схватања. Круг архитектонске делатности засеца у све проблеме друштвене обнове. Новом архитектуром стварају се услови за изједначење и побољшање социјалних неуравнотежености.

Предлазећи на даља излагања, предавач каже:

— Традиционално схватање зграде као самосталне и индивидуалне јединке, нарочито у склопу густих људских насеља, наико нелогично, спроводљиво је још у толико, у колико постоји жеља, потреба и сила за друштвеним диференцирањем. Баш у многим новим зградама и новопостављеним насељима, благодарећи социјалној увијавности поједињих државних и комуналних управа, почнућу да се здружују битни функционални моменти хигијене и присторне рационалности. Показало се да је замах новога времена јачи од ма каквих предрасуда и жеља. Преко космополитског схватања нове архитектуре, која је јединствен доказ и последица једнаких гледања и стремљења, стварају се додирни, који све више зближују народе и приводе их општој човечанској заједници.

Упрошћеност и једноставне форме у новој архитектури не треба сматрати последицом сиромашне инвенције, или отсуством потребног уметничког осећања. Логика у првом реду, жеља за искреним продубљивањем и савесним развијањањем постављеног задатка, довела је до нових концепција, до таквих, које можда не задовољавају естетски критеријум многих, који претпостављају форму функцији. Еклектизам у архитектури, последица школске суве педагошке и потенцираног улагњења у стилове прошлости, показао се као неумесан и недорастао за задатке новога времена.

У својим даљим излагањима предавач вели да се кроз архитектуру, распознаје, на очити начин, културни степен једне нације!

Г. Злоковић се осваре на прилике које су владале у архитектури пре рата и врши анализу еклектичког схватања архитектуре, истичући предности савремене архитектуре. Даље говори на који се све начин тежило променама и тражењу новога у архитектури. Он каже:

— Борба се углавном водила са естетске, а никако са конструкцијивне тачке гледишта. Све што су још тада могле дати техника и индустрија, прихватале су обе

стране, јер се препирке нису водиле о конструкцији као таквој.

Изложући опширно стремљење у архитектури, предавач се доти че старе и нове архитектуре у Француској и њених инаугуратора и прелазећи на морске бродове, каже: „Не треба заборавити, да су се још давно пре рата, у архитектури великих путничких брода, испољавали јасно принципи здраве и разумне рационалности, коју су сви признавали као добру, лепу и удобну, не долазећи ни издалека на помисао, да су у тој архитектури биле изражене све одлике, које карактеришу данашње схватање“.

Рат је не само прекинуо грађење, већ је и умртвиле све доратне претпирке, али су ратом дозреле извесна схватања, пресудна за развој архитектуре.

Дотичући се, на крају предавања, архитектуре у многим државама, предавач вели:

— Мора се признати, насупрот Америци, да се данашња Русија нарочито подухвата задатака, који ће бити од пресудног значаја за даљи ток архитектуре; да су Јапанци, народ са најјачим традицијама уопште, нашли у новим концепцијама елементе за напредовање једне код њих од давнишне смештаје и префињене грађевинске уметности. Државе Средње Европе, специјално Чехословачка и Аустрија, донекле Мађарска и Пољска, не диференцирају се од општих схватања. Можда се једино балканске земље држе у једном резервисаном ставу, доиста несавременом, поред толиких конкретних доказа о постојању и потреби нових интерпретација. Наша земља, специјално, биће предмет мога засебиог предавања.

Нов савешник аустријској посланству у Београду

Беч, 14 новембра. — Званично се саопштава да је саветник аустријског посланства у Београду г. др. Хигел, премештен у Праг, а да на његово место у Београд долази саветник аустријског посланства у Москви г. др. Шмит.

